

Tal, som jeg her skal opfriske. Regner man ud, hvor mange Procent af Kommunernes samlede Udgifter Skoleudgifterne udgøre — jeg er dog ikke sikker paa, hvorvidt jeg her har regnet Nybygningerne med i mine Tal —, saa udgøre de her i København for at tage Hovedstaden med, der ellers ikke hører ind under Skoleloven, 16,1 pCt. af Byernes samlede Udgiftsbudget, og Byernes Skoleudgifter 12,6 pCt., medens Landkommunernes udgøre 24 pCt., altsaa nær ved $\frac{1}{4}$ af deres samlede Udgifter. Men det hænger jo nøje sammen med, hvad jeg sagde før, at vi paa Landet maa have Skoler med en eller to Skolelærere højest, medens man i Byerne kan samle Undervisningen i store Kaserne og Paladser.

Jeg kan nævne andre Tal, der endnu mere illustrere det Spørgsmaal, hvor stor Bæreevnen er i disse Kommuner. Jeg skal nævne 3 Kommuner, dem, hvori det ærede Medlem for Slagelse (Lange), det ærede Medlem for Aarhus (Sabroe) og jeg selv bor, altsaa 2 Bykommuner — en meget stor, en mellemstor — og en Landkommune. Hvis man tager en Sammenligning med Formue- og Indkomstskatten til Staten, svarer man i Slagelse for hver Krone i Formue- og Indkomstskat til Staten $1\frac{1}{2}$ Kr. til Skoleudgifter, i Aarhus for hver Krone i Formue- og Indkomstskat $1\frac{3}{4}$ Kr. til Skoleudgifter, medens der i den Landkommune, hvor jeg bor, svares $4\frac{1}{2}$ Kr. for hver Krone, der svares i Formue- og Indkomstskat. Det er Udtryk for Kommunernes Bæreevne. Jeg kan tage endnu flere Tal, der ere illustrerende. Jeg bor ganske vist i en meget højt beskattet Kommune, men tage vi alle Landkommuner i Viborg Amt under et, er Forholdet dette, at vi svare $2\frac{1}{4}$ Kr. i Skoleudgifter for hver Krone, vi svare i Formue- og Indkomstskat til Staten, altsaa et meget betydelig højere Bidrag, end hvad der svares i de to ærede Medlemmers Byer, Slagelse og Aarhus. Det ærede Medlem for Aarhus (Sabroe) var jo ikke saa nær tilfreds med det Krav, som det ærede Medlem for Slagelse (Lange) stillede. Der kom jo saa mange Børn ind til Aarhus, fordi Forældrene sade og sultede ude paa Landet, saa at de maatte derind og mættes. Desværre er Fortrykket ikke omdelt, ikke en Gang for den første Dag, vi forhandlede Lønningsloven, saa jeg kan ikke citere ordret, men jeg tror ikke, jeg tager fejl i dette. Men Købstadkommunerne have, foruden den større Bæreevne, tillige de

Fordele, at de kunne koncentrere og drive Stordrift, at de kunne optage Mellemskolen i sig og altsaa kunne fortsætte Skoleundervisningen til Børnenes fyldte 16de Aar med fuld Statsstøtte til Lærere og Lærerinder, til Pensioner og til Skolebygninger, medens vi maa standse ved 14 Aars Alderen. Endvidere overtage de nu de private Realskoler hist og her, maaske alle Steder, og faa sammen med Overtagelsen af Realskolerne det faste Tilskud til Realskolens Drift som kommunal Mellemskole, paa omkring 2,000 Kr. Silkeborg har overtaget sin i Aar, og der er flere, tror jeg. Alle disse Ting har jeg ikke ganske flygtigt set paa, men nøje gennemregnet og nogenlunde overtænkt, inden jeg tillod mig at udtale, hvad jeg gjorde som Ordfører, at jeg havde Følelsen af, at Forslaget ikke havde taget Hensyn til alle de Fordele, som Byerne faktisk havde under vor nuværende Skoleordning, og anbefalede i Udvalget at se at rette paa det, og det have vi gjort. Tallene skulle nok staa fast, de ere tagne af officielle Papirer.

Efter at have svaret paa dette Hovedpunkt skal jeg gøre nogle faa afsluttende Bemærkninger. Jeg er bleven spurgt om, hvorvidt den Refusion, som Kommunen kan faa af Statskassen for Halvdelen af den Forhøjelse, som nu gives, ogsaa omfatter Refusion af den frivillige Forhøjelse, der er foretagen i de Aar, som ere gaaede siden 1899. Det mener jeg absolut ikke kan være Tilfældet. Hvis en Kommune har forhøjet Lønnen i Fjor i et Embede med 100 Kr., saa at den altsaa nu slipper med at forhøje med 100 Kr. igen, kan den kun faa refunderet de 50 Kr. Det er min Opfattelse. Er det ikke tydeligt udtrykt i Loven, maa vi søge den ændret paa det Punkt.

Jeg har en Bemærkning at gøre om det Mindretalsændringsforslag, hvor jeg staar som Forslagsstiller. Det var det, min ærede Kollega baade som Rigsdagsmand og Lærer, det ærede Medlem for Hurup (Kierkegaard) talte om. Han er ikke til Stede i Dag. Det er Ændringsforslag Nr. 32. Vi ere 7 Medlemmer i Udvalget, der have stillet det, og da den højtærede Minister ikke satte sig bestemt imod det, bliver jeg staaende ved det og vil anbefale det til ærede Medlemmer. Det er et rent Lønningsspørgsmaal, ikke et Spørgsmaal om Læreransættelse, i saa Henseende har vi jo Bestemmelsen i den gamle Lov om de 2 Aars Prøvetid. Ændringsforslaget gaar kort ud paa, at me-